

Sygn. akt V CSK 55/18

POSTANOWIENIE

Dnia 25 czerwca 2018 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Monika Koba

w sprawie z powództwa [...] Zakładów Mechanicznych Sp. z o.o. z siedzibą we W.
przeciwko Przedsiębiorstwu Usług Inżynierskich "[...]" Sp. z o.o.

z siedzibą w K.

o zapłatę,

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 25 czerwca 2018 r.,

na skutek skargi kasacyjnej strony powodowej

od wyroku Sądu Apelacyjnego we W.

z dnia 25 sierpnia 2017 r., sygn. akt I ACa [...] /17,

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 25 sierpnia 2017 r. Sąd Apelacyjny we W. oddalił apelację powoda [...] Zakładów Mechanicznych spółki z ograniczoną odpowiedzialnością we W. od wyroku Sądu Okręgowego w O. z dnia 23 grudnia 2016 r. oddalającego powództwo.

Orzeczenie to zostało zaskarżone skargą kasacyjną przez powoda. Wnosząc o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania wskazał, że jest ona oczywiście uzasadniona, ponieważ zaskarżony wyrok w sposób oczywisty narusza przepisy postępowania, tj. art. 130 § 1 i art. 126² § 1 k.p.c. oraz 378 § 1 w zw. z art. 328 § 2 k.p.c., sprawa została bowiem merytorycznie rozpoznana mimo, że powód po uzyskaniu informacji o odmowie wydania nakazu zapłaty i skierowania sprawy do rozpoznania w trybie zwykłym nie uiścił należnej opłaty od pozwu, domagając się jego zwrotu. Mimo uchybienia Sądowi pierwszej instancji, Sąd Apelacyjny nie uchylił wadliwego orzeczenia doprowadzając do rozpoznania sprawy z pozwu dotkniętego brakiem formalnym w postaci nie uiszczenia należnej opłaty od pozwu.

Pozwana w odpowiedzi na skargę kasacyjną wniosła o jej oddalenie i zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna jest nadzwyczajnym środkiem zaskarżenia, którego rozpoznanie przez Sąd Najwyższy musi być uzasadnione względami o szczególnej doniosłości, wykraczającymi poza indywidualny interes skarżącego, a mającymi swoje źródło w interesie publicznym. Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Sąd Najwyższy w ramach przedsądu bada tylko wskazane w skardze kasacyjnej okoliczności uzasadniające jej przyjęcie do rozpoznania, a nie podstawy kasacyjne i ich uzasadnienie. Cel wymagania określonego w art. 398⁴ § 2 k.p.c. może być

osiągnięty tylko przez powołanie i uzasadnienie istnienia przesłanek o charakterze publicznoprawnym, które będą mogły stanowić podstawę oceny skargi kasacyjnej pod kątem przyjęcia jej do rozpoznania.

Oparcie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania na przesłance wymienionej w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. wymaga wykazania niewątpliwej, widocznej *prima facie*, bez konieczności głębszej analizy, sprzeczności orzeczenia z zasadniczymi i nie podlegającymi różnej wykładni przepisami albo jego wydania w wyniku oczywiście błędnej, widocznej bez głębszej analizy prawniczej wykładni lub niewłaściwego zastosowania prawa. Natomiast skarżący przedstawiając, jako okoliczność uzasadniającą rozpoznanie skargi kasacyjnej „oczywiste naruszenie prawa” powinien wykazać kwalifikowany charakter tego naruszenia (por. m. in. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 8 marca 2002 r., I PKN 341/01, OSNP 2004, nr 6, poz. 100 i z dnia 10 stycznia 2003 r., V CZ 187/02, OSNC 2004, nr 3, poz. 49).

Skonfrontowanie zaskarżonego orzeczenia z uzasadnieniem wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania nie pozwala na stwierdzenie, by spełniona została, wyżej zdefiniowana, przesłanka oczywistej zasadności skargi.

Zagadnienie, czy po stwierdzeniu przez Sąd braku podstaw do wydania nakazu zapłaty w postępowaniu nakazowym sąd wzywa powoda do uiszczenia pozostałej części opłaty od pozwu w terminie tygodniowym pod rygorem zwrotu pozwu, czy też prowadzi sprawę bez wstrzymywania biegu postępowania, a o obowiązku uiszczenia tej opłaty orzeka, stosownie do art. 130³ § 2 k.p.c. w orzeczeniu kończącym sprawę w instancji, wobec braku regulacji prawnej je rozstrzygającej, było przedmiotem rozbieżności w orzecznictwie Sądu Najwyższego. W części orzeczeń wskazywano, że właściwym mechanizmem usuwania braków fiskalnych pozwu w takiej sytuacji procesowej jest stosowanie art. 130³ § 2 k.p.c. (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 10 maja 2012 r., IV CSK 503/11, Przegląd Sądowy 2014, nr 6, str. 123). Według innego stanowiska, sąd po stwierdzeniu braku podstaw do wydania nakazu zapłaty, powinien na zasadach ogólnych stosować art. 130 § 1 k.p.c., ze skutkiem zwrotu pozwu w przypadku nieuiszczenia należnej (w całości) opłaty (por. uzasadnienie uchwał

Sądu Najwyższego z dnia 12 lutego 2009 r., III CZP 143/08, OSNC 2009, nr 12, poz. 164, i z dnia 8 sierpnia 2001 r., III CZP 41/01, OSNC 2002, nr 2, poz. 19). Rozbieżność w orzecznictwie została usunięta dopiero w uchwale składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 26 października 2016 r., III CZP 44/16, w której stwierdzono, że w razie braku podstaw do wydania nakazu zapłaty w postępowaniu nakazowym sąd wzywa powoda - także, gdy jest reprezentowany przez adwokata, radcę prawnego lub rzecznika patentowego - do uiszczenia pozostałej części opłaty od pozwu w terminie tygodniowym pod rygorem jego zwrotu (OSNC 2017 r., nr 4, poz. 38). Okoliczność, że Sąd Okręgowy w O., który zarządzeniem z dnia 23 czerwca 2016 r. skierował sprawę do rozpoznania w trybie zwykłym (k. 49), przed wydaniem przez Sąd Najwyższy uchwały w składzie powiększonym, zastosował jeden z prezentowanych w orzecznictwie i doktrynie procesu cywilnego stanowisk, w kwestii mechanizmu usuwania braków formalnych pozwu po stwierdzeniu braku podstaw do wydania nakazu zapłaty w postępowaniu nakazowym, w żadnym wypadku nie dowodzi zaistnienia przesłanki oczywistej zasadności skargi.

Skarżąca nie bierze także pod uwagę, że w orzecznictwie Sądu Najwyższego utrwalone jest stanowisko, że zwrot pozwu z powodu nieusunięcia jego braków formalnych lub fiskalnych nie jest możliwy po nadaniu mu biegu, co następuje niewątpliwie z chwilą doręczenia pozwu pozwanemu (por. m.in. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 19 października 1988 r., I CZ 111/88, nie publ.). Skoro w realiach rozpoznawanej sprawy doszło do doręczenia pozwu pozwanemu, nie było i nie ma już możliwości jego zwrotu. Nawet zatem gdyby Sąd drugiej instancji potraktował mechanizm usunięcia braków fiskalnych pozwu przez Sąd pierwszej instancji jako wadliwy, stwierdzenie tego uchybienia nie mogłoby mieć żadnego wpływu na wynik postępowania apelacyjnego.

Analiza wniosku na tle podstaw skargi oraz motywów zaskarżonego orzeczenia, nie prowadzi zatem do oceny, że Sąd Apelacyjny ferując wyrok rażąco naruszył art. 378 § 1 i art. 382 w zw. z art. 391 k.p.c.

Z przytoczonych względów Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, nie znajdując też okoliczności, które w ramach przedsądu jest obowiązany brać pod uwagę z urzędu.

Sąd Najwyższy nie rozstrzygał o kosztach postępowania kasacyjnego, pozwana w odpowiedzi na skargę nie odniosła się bowiem do wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania i przesłanek przedsądu, formułując wniosek o zasądzenie kosztów, jedynie na wypadek oddalenia skargi kasacyjnej, a nie odmowy przyjęcia jej do rozpoznania.

jw

ał